

PRIPOROČILA

PRIPOROČILO KOMISIJE

z dne 19. februarja 2013

o usklajenem načrtu nadzora za ugotavljanje razširjenosti goljufivih praks pri trženju nekaterih živil

(2013/99/EU)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali ⁽¹⁾, zlasti člena 53 Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V skladu s členom 53 Uredbe (ES) št. 882/2004 lahko Komisija po potrebi predlaga usklajene načrte, ki so organizirani priložnostno, zlasti zaradi ugotavljanja razširjenosti tveganja v krmi, živilih ali živalih.
- (2) Direktiva 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. marca 2000 o približevanju zakonodaje držav članic o označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil ⁽²⁾ določa pravila Unije o označevanju živil, ki se uporabljajo za vsa živila.
- (3) V skladu z Direktivo 2000/13/ES označevanje in uporabljene metode ne smejo biti take, da bi zavedle potrošnika, predvsem glede značilnosti živila, vključno z njegovo dejansko naravo in identiteto. Če ne obstajajo posebni predpisi na ravni Unije ali nacionalni ravni, mora biti ime, pod katerim se živilo prodaja, ime, ki je običajno v državi članici, kjer se prodaja, ali pa mora biti opis živila dovolj jase, da kupcu omogoča razpoznavanje dejanske narave živila.

(4) Poleg tega morajo biti na oznaki predpakiranih živil, namenjenih končnemu potrošniku ali obratom javne prehrane, navedene vse sestavine. Zlasti mora biti na živilih, katerih sestavina je meso in ki so namenjena končnemu potrošniku ali obratom javne prehrane, neposredno na embalaži ali na oznaki, ki ji je priložena, navedena tudi živalska vrsta izvora mesa. Če je sestavina navedena v imenu živila, mora biti njen delež v odstotkih naveden tudi v seznamu sestavin, da se izogne zavajanju potrošnika glede identitete in sestave živila.

(5) Uredba (ES) št. 853/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o posebnih higienskih pravilih za živila živalskega izvora ⁽³⁾ določa dodatne zahteve glede označevanja, ki se uporabljajo za posebna živila. Zlasti določa, da je treba embalažo proizvodov, ki so naprodaj končnemu potrošniku in med drugim vsebujejo mleto meso kopitarjev, opremiti z opozorilom, ki navaja, da je treba te proizvode pred uporabo skuhati, če je potrebno in kolikor to zahtevajo nacionalna pravila v državi članici, na ozemlju katere se proizvod daje na trg.

(6) Oddelek III Priloge II k Uredbi (ES) št. 853/2004 določa, da morajo nosilci živilske dejavnosti, ki upravljajo klavnice, zahtevati, sprejemati, preverjati in pri svojem delu upoštevati podatke o prehranski verigi za vse živali, razen za divjad, poslano ali namenjene pošiljanju v klavnico. Ustrezne informacije o prehranski verigi zajemajo zlasti veterinarska zdravila, ki so bila dana živalim v ustreznem obdobju in s karenci večjo od nič, skupaj z datumi dajanja in karenc. Uredba (ES) št. 854/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o določitvi posebnih predpisov za organizacijo uradnega nadzora proizvodov živalskega izvora, namenjenih za prehrano ljudi ⁽⁴⁾ med drugim zahteva, da uradni veterinar izvaja nadzorne in inšpekcijske preglede. Uradni veterinar zlasti preveri in analizira zadevne podatke iz evidenc gospodarstva, od koder izvirajo živali, namenjene za zakol, vključno s podatki o prehranski verigi, in upošteva dokumentirane rezultate tega pregleda in analize pri izvajanju *ante mortem* in *post mortem* pregleda.

⁽¹⁾ UL L 165, 30.4.2004, str. 1.

⁽²⁾ UL L 109, 6.5.2000, str. 29.

⁽³⁾ UL L 139, 30.4.2004, str. 55.

⁽⁴⁾ UL L 139, 30.4.2004, str. 206.

- (7) Po uradnem nadzoru, ki se je od decembra 2012 izvajal v številnih državah članicah, je bila Komisija obveščena o nekaterih predpakiranih proizvodih, ki so vsebovali konjsko meso, ki ni bilo navedeno na seznamu sestavin neposredno na embalaži ali na priloženi oznaki. Namesto tega so nekatera od teh živil in/ali priloženi seznam sestavin zavajajoče navajali samo prisotnost govedine.
- (8) V skladu s členom 17 Uredbe (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane ⁽¹⁾ nosilci živilske dejavnosti v vseh fazah pridelave, predelave in distribucije v podjetjih pod njihovim nadzorom zagotavljajo, da živila izpolnjujejo zahteve živilske zakonodaje, ki veljajo za njihove dejavnosti, in preverjajo izpolnjevanje teh zahtev.
- (9) Konji so živalska vrsta, kjer so živali lahko namenjene za proizvodnjo živil ali ne. Fenilbutazon je veterinarsko zdravilo, katerega uporaba je v skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 37/2010 z dne 22. decembra 2009 o farmakološko aktivnih snoveh in njihovi razvrstitvi glede mejnih vrednosti ostankov v živilih živalskega izvora ⁽²⁾ dovoljena samo pri živalih, ki niso namenjene za proizvodnjo živil. V skladu s tem konji, ki niso namenjeni za proizvodnjo živil in so bili kadar koli zdravljeni s fenilbutazonom, ne morejo biti vključeni v prehransko verigo. Glede na goljufive prakse z neoznačeno prisotnostjo konjskega mesa v nekaterih živilih je zaradi preprečevanja primerno preveriti, ali so bili v prehransko verigo vključeni konji, ki niso namenjeni za proizvodnjo živil in so bili zdravljeni s fenilbutazonom.
- (10) Zato je nujno, da Komisija državam članicam priporoči, naj v enem mesecu izvedejo usklajeni načrt nadzora, da se ugotovi razširjenost goljufivih praks pri trženju nekaterih živil. To obdobje se lahko podaljša za nadaljnja dva meseca.
- (11) Priporočeni načrt nadzora bi morala sestavljati dva ukrepa.
- (12) Prvi ukrep je ustrezní nadzor, ki se na maloprodajni ravni izvaja na živilih, ki so namenjena končnim potrošnikom ali obratom javne prehrane in na katerih je označeno, da vsebujejo govedino, in/ali se kot taka tržijo. Ta nadzor bi se lahko razširil tudi na druge obrate (npr. hladilnice). Cilj tega nadzora bi bil ugotoviti, ali taki proizvodi vsebujejo konjsko meso, ki ni ustrezno označeno na embalaži, v primeru živil, ki niso predpakirana, pa, ali informacije o prisotnosti konjskega mesa niso na voljo potrošnikom ali obratom javne prehrane. Takšen nadzor bi bilo treba izvesti na reprezentativnem vzorcu.
- (13) Obstajajo zanesljive metode, s katerimi se lahko v vzorcu z zadostno stopnjo natančnosti odkrije prisotnost beljakovin neprijavljenih vrst. Referenčni laboratorij Evropske unije za živalske beljakovine v krmi lahko zagotovi koristne nasvete o teh metodah in njihovi uporabi. Pristojne organe bi bilo treba pozvati, naj glede metod, ki se lahko uporabijo, upoštevajo nasvete navedenega laboratorija.
- (14) Pri drugem ukrepu gre za ustrezen nadzor v obratih za obdelavo konjskega mesa, namenjenega za prehrano ljudi, vključno z živali s poreklom iz tretjih držav, zaradi odkrivanja ostankov fenilbutazona. Tudi ta nadzor bi bilo treba izvajati na reprezentativnem vzorcu, pri čemer se upošteva obseg proizvodnje in uvoza. Pri tem se je primerno sklicevati na metode iz Odločbe Komisije 2002/657/ES z dne 12. avgusta 2002 o izvajanju Direktive Sveta 96/23/ES glede opravljanja analitskih metod in razlage rezultatov ⁽³⁾.
- (15) Države članice bi morale Komisiji redno sporočati rezultate nadzora, da se ocenijo izsledki in določijo ustrezni ukrepi.
- (16) Po posvetovanju s Stalnim odborom za prehranjevalno verigo in zdravje živali –

SPREJELA NASLEDNJE PRIPOROČILO:

Države članice izvedejo usklajen načrt nadzora v skladu s Prilogo k temu priporočilu, ki zajema naslednje ukrepe:

- (a) uraden nadzor živil, namenjenih končnim potrošnikom ali obratom javne prehrane in na katerih je označeno, da vsebujejo govedino, in/ali se kot taka tržijo; in

⁽¹⁾ UL L 31, 1.2.2002, str. 1.

⁽²⁾ UL L 15, 20.1.2010, str. 1.

⁽³⁾ UL L 221, 17.8.2002, str. 8.

- (b) uraden nadzor konjskega mesa, namenjenega za prehrano ljudi, zaradi odkrivanja ostankov fenilbutazona.

V Bruslju, 19. februarja 2013

Za Komisijo
Tonio BORG
Član Komisije

PRILOGA

Usklajen načrt nadzora za ugotavljanje razširjenosti goljufivih praks pri trženju nekaterih živil

I. UKREPI IN PODROČJE UPORABE USKLAJENEGA NAČRTA NADZORA

Usklajen načrt nadzora zajema dva ukrepa:

UKREP 1: Nadzor živil, na katerih je označeno, da vsebujejo govedino, in/ali se kot taka tržijo

A. Vključeni proizvodi

1. Živila, na katerih je označeno, da vsebujejo govedino, in/ali se kot taka tržijo (npr. mleto mesto, mesni izdelki, mesni pripravki) ter spadajo v naslednje kategorije:
 - (a) predpakirana živila, namenjena končnemu potrošniku ali obratom javne prehrane in na katerih je označeno, da vsebujejo govedino;
 - (b) živila, ki so naprodaj končnemu potrošniku ali obratom javne prehrane v nepredpakirani obliki, ter živila, pakirana na mestu prodaje na željo kupca ali predpakirana za neposredno prodajo, na katerih je označeno, da vsebujejo govedino, ali se kot taka tržijo.
2. V tem usklajenem načrtu nadzora se za izraz „predpakirano živilo“ uporablja opredelitev iz člena 1(3)(b) Direktive 2000/13/ES.
3. V tem usklajenem načrtu nadzora se za izraze „mleto meso“, „mesni pripravki“ in „mesni izdelki“ uporabljajo opredelitve iz točk 1.13, 1.15 in 7.1 Priloge I k Uredbi (ES) št. 853/2004.

B. Cilj

Pristojni organi v skladu s predpisi Unije in morebitnimi nacionalnimi predpisi izvajajo uradni nadzor, da ugotovijo, ali proizvodi iz točke A vsebujejo konjsko meso, ki ni ustrezno označeno na embalaži, oziroma da v primeru nepredpakiranega živila ugotovijo, ali podatki o vsebnosti konjskega mesa potrošnikom ali obratom javne prehrane niso na voljo.

C. Mesta vzorčenja in postopek

1. Vzorec mora biti reprezentativen za zadevne proizvode in zajemati različne proizvode.
2. Vzorčenje proizvodov mora potekati na maloprodajni ravni (npr. v veleblagovnicah, manjših prodajalnah, mesnicah), lahko pa se razširi tudi na druge obrate (npr. hladilnice).

D. Število vzorcev in način odvzema

V spodnji preglednici je pregled okvirnega priporočenega števila vzorcev, ki jih je treba odvzeti v obdobju iz oddelka II. Pristojne organe pa se poziva, naj po možnosti odvzamejo več vzorcev. Porazdelitev vzorcev po državah članicah temelji na številu prebivalcev, pri čemer je treba odvzeti vsaj 10 vzorcev zadevnega proizvoda na državo članico na koledarski mesec v skladu z oddelkom II.

Živila, na katerih je označeno, da vsebujejo govedino, in/ali se kot taka tržijo	
Država prodaje	Okvirno priporočeno število vzorcev, odvzetih na mesec
Francija, Nemčija, Italija, Združeno kraljestvo, Španija, Poljska	150
Romunija, Nizozemska, Belgija, Grčija, Portugalska, Češka, Madžarska, Švedska, Avstrija, Bolgarija	100
Litva, Slovaška, Danska, Irska, Finska, Latvija	50
Slovenija, Estonija, Ciper, Luksemburg, Malta	10

E. Metode

Pristojni organi po možnosti uporabijo metode, ki jih je priporočil referenčni laboratorij Evropske unije za živalske beljakovine v krmi in so na voljo na <http://eurl.craw.eu/en/164/legal-sources-and-sops>.

UKREP 2: Nadzor konjskega mesa, namenjenega za prehrano ljudi**A. Vključeni proizvodi**

Meso konjev, oslov, mul ali mezgov, sveže, ohlajeno ali zamrznjeno, razvrščeno pod oznako KN 0205 in namenjeno za prehrano ljudi.

B. Cilj

Pristojni organi izvajajo uradni nadzor, da ugotovijo morebitno prisotnost ostankov fenilbutazona v proizvodih iz točke A.

C. Mesta vzorčenja in postopek

Vzorčenje proizvodov poteka v obratih, ki obravnavajo proizvode iz točke A (npr. klavnice, mejne kontrolne točke).

D. Število vzorcev in način odvzema

Priporočeno najmanjše število vzorcev, ki jih je treba odvzeti v obdobju iz oddelka II, je 1 vzorec na vsakih 50 ton proizvodov iz točke A, pri čemer mora vsaka država članica odvzeti najmanj 5 vzorcev.

E. Metode

Pristojni organi uporabijo metode, potrjene v skladu z Odločbo Komisije 2002/657/ES. Take metode so za ostanke iz Priloge I, skupina A (5) in skupina B (2)(a), (b), (e) k Direktivi Sveta 96/23/ES ⁽¹⁾ na voljo na spletnem mestu referenčnega laboratorija Evropske unije za ostanke zdravil za uporabo v veterinarski medicini in kontaminantov v živilih živalskega izvora: <http://fis-vl.bund.de/Public/irc/fis-vl/Home/main>.

II. TRAJANJE USKLAJENEGA NAČRTA NADZORA

Usklajeni načrt nadzora se izvaja en mesec od datuma sprejetja tega priporočila ali najpozneje od 1. marca 2013.

III. POROČANJE O REZULATIH

1. Pristojni organi pri vsakem ukrepu iz oddelka I te Priloge sporočijo povzetke naslednjih informacij:

- (a) število odvzetih vzorcev na kategorijo proizvodov;
- (b) uporabljene metode analize in vrsta izvedene analize;
- (c) število pozitivnih vzorcev;
- (d) nadaljnji nadzor pri pozitivnih vzorcih proizvodov iz točke A v okviru ukrepa 1, če je ugotovljena prisotnost konjskega mesa večja od 1 %;
- (e) nadaljnji nadzor pri pozitivnih vzorcih proizvodov iz točke A v okviru ukrepa 2;
- (f) rezultati nadaljnjega nadzora;
- (g) pri pozitivnih vzorcih proizvodov iz točke A v okviru ukrepa 2 ime države, v kateri je bilo izdano spričevalo za zakol zadevne živali.

Poročilo se pošlje Komisiji v 15 dneh od konca enomesečnega obdobja iz oddelka II.

Poročilo se predloži v obliki, ki jo pripravi Komisija.

2. Pristojni organi Komisiji prek sistema hitrega obveščanja za živila in krmo nemudoma sporočijo pozitivne rezultate uradnega nadzora, izvedenega v okviru ukrepov 1 in 2 iz oddelka I.

3. Pristojni organi Komisiji sporočijo tudi rezultate morebitnih lastnih pregledov, ki so jih na zahtevo teh organov izvedli nosilci živilske dejavnosti. Take informacije vključujejo tudi podatke iz točke 1, predložijo pa se v obliki, ki jo pripravi Komisija.

⁽¹⁾ UL L 125, 23.5.1996, str. 10.